

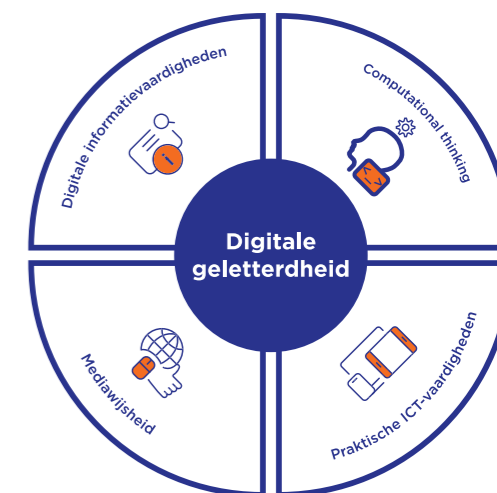
/ Factsheet - basisvaardigheden digitale geletterdheid

Waarom digitale geletterdheid?

Digitale technologie en digitale media nemen in onze samenleving een steeds grotere plaats in. Daarom is het noodzakelijk om niet alleen geletterd te zijn, maar ook om digitaal geletterd te zijn. Je kunt dan actief, verantwoordelijk, kritisch en zelfstandig gebruikmaken van digitale technologie en je bent je bewust van de snelle ontwikkelingen op dit gebied. Digitale geletterdheid zorgt dat je kunt functioneren in onze huidige én toekomstige informatie- en netwerksamenleving.

Wat is digitale geletterdheid?

Bij digitale geletterdheid gaat het om het verwerven van kennis over digitale technologie, het kritisch en (zelf)bewust gebruiken van de mogelijkheden van digitale technologie en het inschatten van kansen en risico's die het met zich meebrengt. Daarnaast is de ontwikkeling van een passende houding van belang om te leren hoe je in de digitale wereld omgaat met complexe situaties, doorzet bij lastige problemen en samenwerkt om een doel te bereiken. Ook maakt het je ondernemend om op zoek te gaan naar nieuwe kennis en toepassingsmogelijkheden van digitale technologie. SLO gaat uit van vier domeinen bij digitale geletterdheid met in elk domein vaardigheden die je kunt aanmerken als basisvaardigheden van digitale geletterdheid (zie de kaart Inhoud - basisvaardigheden Digitale geletterdheid).



Wat zegt onderzoek over digitale geletterdheid?

Over de mate waarin leerlingen digitaal geletterd zijn, zijn nog geen structurele onderzoeksresultaten in Nederland. In opdracht van de Onderwijsinspectie wordt gewerkt aan peilingsonderzoeken voor po en onderbouw vo. De volgende resultaten komen uit andere Nederlandse onderzoeken waarin iets wordt gezegd over het onderwijs in digitale geletterdheid en de digitale geletterdheid van leerlingen.

Digitale geletterdheid moet een plek krijgen in het onderwijs

Het bedrijfsleven, de overheid, het onderwijs en ouders zien dat de maatschappij vraagt om digitaal vaardige mensen en dat het onderwijs hier een rol heeft. Hoe en hoeveel aandacht een school heeft voor digitale geletterdheid heeft grote invloed op hoe digitaal geletterd leerlingen zijn. De verwachting is dat de komst van kerndoelen voor digitale geletterdheid hierbij helpt.

De gemiddelde score voor de digitale geletterdheid van leerlingen is in het po een 6 en in het vo een 5,5

(naar inschatting van leraren op een schaal van 0 t/m 10)

| | po | vo |
|-------------------------|-----|-----|
| ICT-basisvaardigheden: | 6,7 | 6,2 |
| Mediawijsheid: | 5,8 | 5,3 |
| Informatievaardigheden: | 5,6 | 5,4 |
| Computational thinking: | 5,7 | 5,1 |

De hoeveelheid aandacht voor digitale geletterdheid in de lessen verschilt per onderwerp

| po | aandacht | vo |
|--|----------------------------------|---|
| <ul style="list-style-type: none"> zoeken en vinden van betrouwbare informatie op internet | meest | <ul style="list-style-type: none"> betrouwbare informatie zoeken op internet |
| <ul style="list-style-type: none"> tekstverwerken en gebruik van presentatie-programma's online pesten sociale media nepnieuws/fake news online veiligheid en privacy | veel | <ul style="list-style-type: none"> Office-toepassingen als Word, Excel en PowerPoint nepnieuws/fake news beeldtaal (informatie in de vorm van beeld i.p.v. tekst) sociale media |
| <ul style="list-style-type: none"> journalistiek cybercrime technologische innovaties/techniek en toekomst | minst | <ul style="list-style-type: none"> cybercrime programmeren digitale marketing/online marketing |
| | meest tijdens mentoruren: | <ul style="list-style-type: none"> gebruik van mobiele telefoon op school inzet van afstands-onderwijs online pesten WhatsApp-gebruik |

Ruim driekwart van de leraren vindt onderwijs in digitale geletterdheid belangrijk

Leraren in het basis- en voortgezet onderwijs vinden het noodzakelijk dat er onderwijs wordt gegeven in digitale geletterdheid. Ook vanuit het perspectief van kansengelijkheid.

79% po

84% vo

Leerlingen overschatten hun eigen digitale vaardigheden

Met de leeftijd groeit het zelfvertrouwen van leerlingen, maar ondanks het digitale technologiegebruik groeien hun digitale vaardigheden niet vanzelf mee, hoewel ze zelf het idee hebben dat dit wel zo is. De ontwikkeling van digitale geletterdheid vraagt om specifieke aandacht in het onderwijs.

Er is veel verschil in hoe moeilijk of makkelijk bepaalde digitale vaardigheden voor leerlingen zijn

De meeste leerlingen vinden vooral het beoordelen van de betrouwbaarheid van informatie en het inzetten van ict-toepassingen om alledaagse problemen op te lossen moeilijk. Maar ook het vinden van de juiste informatie op het internet, veiligheid en ethisch verantwoord handelen en computational thinking wordt door veel leerlingen als lastig ervaren. Taken die te maken hebben met het delen van persoonlijke informatie en het vinden van online community's worden juist als relatief makkelijk gezien.

Meisjes zijn digitaal vaardiger dan jongens

Meisjes hebben bij een aantal onderwerpen een grotere digitale vaardigheid dan jongens. Zij zijn vooral beter in het gericht communiceren naar anderen, informatie vinden op internet en ethisch verantwoord handelen.

Apparatuur en netwerk zijn veelal op orde in de scholen

De beschikbaarheid van digitale apparatuur en software vormt bijna nergens een belemmering meer.